

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ

© Засць М.А., Бальтюкевич В.В., 2011

Входження України до нового геополітичного простору, в систему світових зв'язків, посилення міжрегіонального співробітництва сприяє найбільш ефективному використанні потенціалів даних регіонів, інтеграції їх у світове господарство, використовуючи виробничу та інноваційну активність суб'єктів господарювання. На сьогодні регіони України суттєво відрізняються своїм інноваційним потенціалом, його рівнем, спроможністю мобілізації і використання інноваційних ресурсів.

Змістовність окремих інноваційних характеристик із запропонованої системи та їх динаміку для створення інформаційної бази даних і розробки стратегії розвитку, розглянемо щодо Одеського регіону за період 2006 – 2009 рр.

Одеська область розташована на південному заході України й межує з Вінницькою, Кіровоградською і Миколаївською областями, а також з Молдовою та Румунією. На півдні виходить до побережжя Чорного моря. Область є найбільшою за площею в Україні, займає біля 5,5% її території. Головна особливість області — її приморське та прикордонне розташування, що особливо вагомо для розвитку торговельно-економічних зв'язків з різними країнами світу. Через територію Одеського регіону проходять міжнародні транспортні коридори: Критський №5, Критський №9, «Балтське море — Чорне море», Чорноморське транспортне кільце, «Транспортний коридор Європа — Кавказ — Азія». З географічним розташуванням області у степній та лісостепній природних зонах пов'язано її головне природне багатство — значні агропромислові ресурси, а із приморським розташуванням — потужний транспортний та рекреаційний потенціали.

На території області розташовані 8 морських та річних портів з загальним вантажообігом біля 50 млн. тон (70% загальноукраїнського вантажообігу). Основні вантажі — чорний метал, нафта та нафтопродукти, хімічні продукти, зерно.

Промисловість Одеського регіону є важливим елементом національної економіки, її структуру формують підприємства нафтопереробки, машинобудування, металургійної, хімічної, харчової, легкої промисловості тощо. Структуру промисловості Одеської області наведено у табл. 1.

З таблиці 1 видно, що основну частку промислового потенціалу Одеської області забезпечують підприємства харчової промисловості — 29,5—31,3%, серед яких є підприємства з виробництва молока, м'яса, хліба та хлібобулочних виробів, різних видів консервів, цукру, виноматеріалів та ін. Значну роль відіграє виноробство (до 69% усіх виноматеріалів України).

Машинобудування — 16,2—15,0% обсягу промисловості (табл.1) відзначається розвиненою галузевою структурою та концентрацією підприємств, з яких найбільш перспективними є: верстатобудування, автомобілебудування, судноремонт та ін.

Хімічна галузь — 17,0—21,8% обсягу промисловості області (табл.1), представлена потужним припортовим заводом з виробництва карбаміду і мережею хімічних підприємств: НПЗ, Ексімнафтопродукт та ін.

Регіон має великий агропромисловий потенціал, особливо зернове господарство.

Одеська область приймає активну участь у роботі 6 європейських організацій: Асамблея європейських регіонів, Робоча співдружність придунайських країн, Асамблея європейських виноробних регіонів тощо.

Регіон займає одне з провідних місць в Україні з залучення іноземних інвестицій, так, 2009р обсяги іноземних інвестицій складали 226 млн. грн. або 4,4% до загального обсягу інвестицій в Одеській області та 0,3% в Україні. Пріоритетними сферами інвестування є: морегосподарський

комплекс, транспорт, логістика, агропромисловий комплекс, житлово-комунальне господарство (у т.ч. енергетика), туризм, рекреація, високотехнологічне машинобудування.

У регіоні є пропозиції інвестицій та інновацій у його соціально-економічний розвиток. Так, на інноваційно-інвестиційному форумі 2009 р. у м. Одесі, основні інвестиційні пропозиції були в: енергетику — 39,15%; транспорт — 33,8%; туризм — 16,09%. На модернізацію машинобудування було надано тільки 0,54% із запропонованих проєктів. З інноваційних пропозицій (всього 24 од. на загальну суму інвестування 7045 тис. дол. США) найбільша частина надійшла від наступних видів економічної діяльності: електроніка — 5 од., інформаційні технології — 3 од., харчова промисловість — 3 од. В середньому на одну пропозицію потрібні 296 тис. дол. США.

Таблиця 1

Структура промисловості Одеської області, % [1]

	2006	2007	2008	2009
Промисловість	100	100	100	100
Добувна промисловість	0,2	0,1	0,1	0,1
Видобування неенергетичних матеріалів	0,2	0,1	0,1	0,1
Обробна промисловість	88,7	90,1	90,5	85,0
харчова промисловість та переробка сільськогосподарських продуктів	29,5	34,3	36,3	31,3
легка промисловість	1,3	1,4	0,6	2,1
виробництво деревини та виробів з деревини	0,4	0,5	0,1	1,5
целюлозно-паперова, поліграфічна промисловість, видавнича справа	1,8	2,1	1,4	0,2
вироблення коксу та продуктів нафтоперероблення	2,1	2,6	2,6	1,1
хімічна та нафтохімічна промисловість	18,6	17,0	22,4	21,8
виробництво інших неметалевих мінеральних виробів	2,4	2,7	2,7	2,5
металургія та обробка металу	5,9	6,2	4,7	7,4
машинобудування, ремонт та монтаж машин	15,4	16,2	15,5	15,0
виробництво машин та устаткування	3,5	4,1	3,4	3,3
виробництво електричного та електронного устаткування	7,4	8,7	8,7	8,4
виробництво транспортного устаткування	4,5	3,4	3,4	3,3
Виробництво та розподілення електроенергії, газу, тепла та води	11,1	9,8	9,4	14,9

В проєкті стратегії розвитку Одеської області до 2015 р. [2], при визначенні пріоритетів економіки, за основу були взяті ті галузі, які об'єктивно спрямовані на позитивні зміни у виробничий, фінансовий та управлінській сферах, а саме: морегосподарський комплекс, високотехнологічні галузі промисловості, переробка сільськогосподарської продукції, а також ті, що мають надзвичайно сприятливі передумови для розвитку, враховуючи природний та інші потенціали регіону і тенденції розвитку світової економіки на основі процесів глобалізації та інтеграції (агропромисловий комплекс, туризм і рекреація).

З усього зазначеного випливає висновок: процес активізації інноваційних процесів залежить від впровадження нових методів управління науково – технічним процесом, формування інноваційних стратегій, створення ринку ідей, знань, інноваційних продуктів для підвищення інноваційного потенціалу регіону.

1. Статистичні дані по Одеській області 2009рр./ Держкомстат. України. Головне управління. Статистики в Одеській обл. – Одеса, 2010. 2. Стратегії економічного та соціального розвитку Одеської області на період до 2015 року. Затверджена рішенням Одеської обласної ради від 9 листопада 2007 року № 347 - V